

[...]

B. mikor beszélni már nem tudott, koncentrálna kinyögte Erzsire: Un-lak. Bernáthra: os-to-ba. 2 óra.

január 19. csütörtök

Negyed kilencre útrakészen kellene lennem. Kicsit kések, mert jobbkézzel nehezen öltözöm. M. még alszik. Sz.T.-ék már várnak, föl vesszük a fiúkat, Öcsit, Sándort. Útközben egy kiadvány, néhány beszámoló benne Erdélyről. T. örül a híreknek, hogy könyvhétre megjelenik az album. A Kodály Intézet (vagy ház?) igen szép. Aztán a Tanács, Gajdócsi nyugodt, szolgálatkész a szobor-ügyben. Petőfit akarnak a főtérre. Jó vörösborot iszunk, beszélgetés. Megnézzük a tervet. Főtt kolbászt veszünk, Magdinál elfogyasztjuk. Aztán a Kerámia-stúdió. Már néhányan dolgoznak benne. Márciusban avatás. 5 körül haza indulunk. Tiborék a gyerekekről. – B. erősen dolgozik a lemez-tasakon. Igen álmos vagyok. M. Izától megérkezik. Fáj a szíve. Már nem is válaszolok. Tudja, miért. Szeretném, ha orvoshoz menne. Öcsi megrendítő dolgot mond el Kardos-ról: felesége tüdőrákos. – Híreket hallgatok. Nincs kedvem dolgozni. Alig látok. M. beszél a versmondásról, alig hallom. – P. Jancsi szép kályhacsempéket mutatott. Kallós Z. adta a címet, erdélyi cigányokét. Az egyik csempe reneszánsz, a másik 1700 körüli. Az előbbiben csillámok. Éjfél.

január 20. péntek

10-ig aludtam. Tegnapra virradó éjjel sokan a front miatt nem nyugodhattak. Én tegnap is kivétel. Orjaleves. – Szerkesztőség: megnézem a lapot, benne a versemet: *Hószakadás a szívre*. Nem tudom, J.F. mit gondol, mit cselekszik ezek után, ő adta vissza a verset az ősszel. Nem jól olvasta? Olvasni tud. Majd meglátjuk, mi lesz. Nem mentem be az értekezletre. A Nimródba inkább: Puskással megbeszéltük, ott találkozunk. Nem találtam, igaz, elkéstem. Páskándi társaságában ebéd: virsli. Irány Vigh Tamáshoz, modellt ültem 3/4 5-ig. Haladtunk. T. szerint: az utolsó Mohikán. Taxival a Rózsadomb étterembe. B. is jött nemsokára, megmutatta a lemezborítót, mindenkinek tetszett. A motívum, napörvény, szarukarc. Hallottam: **Eörsi** Pozsgaynál volt könyve ügyében, két kritikáját kivették, az egyik J. Feriről (Gyermekdalok). P.: J. intézmény, aki bántja: a kultúrpolitikát bántja. V. Ivánnal a népművészeti bizottságról beszélünk, a minisztériumban működne. Én: rugalmas operatív bizottság kéne, ami minisztériumi fokon intézkedik. A Gombolyító ügye szintén sürgős. Zelniknek szobát, embert, gépfőnököt stb. Kapukulcs nem volt nálam, de a kis Kalizany éppen jött. 2-ig olvastam Szamosközy István könyvét.

január 22. vasárnap

Majdnem elpatkoltam az éjjel, fuldoklásra ébredtem, hajamról is csöpögött a víz. Forgolódtam, ülni szerettem volna, karjaim fájtak, gyomromtól a fejem tetejéig tompa fájás. Verejtékezve kinyitottam az ablakot, sokáig szellőztettem. Aludtam 10-ig. Semmi erőm egész nap. Lázam délelőtt semmi, 36,4, este 36,9. Reggeli csipet kenyér, tea. Aludtam utána d.u. 3-ig. Hajmosás, fürdés, ez jót tett, újra aludtam. Pisti telefonált:

Esztí megtanult olvasni titokban. M-tal kisütöttük, hogy ez influenza, már a múlt hét derekán éreztem, a szüntelen álmoság is erre vall. Vas Levente megérkezett. Tegnap este későn telefonált, 3 hétre Szigligetre menne, megígértem, hogy elintézem neki. Jól érzi magát. Aludtam este is 9-től majdnem 11-ig, a bolgár csergét rámhúztam, fáztam ugyanis. M. fölébreszt: jól érzem magam, megeszem egy pogácsát. Egy bögre alma-kompót, mintha meghízta volna. Ez igen különös. Semmi erőm nem volt, íme most ezt a naplót írom. Hírek: lengyel kommunisták levele G-hez.

január 24. kedd

Alig javulok. Fél 11-ig aludtam. Komor az idő, esőt, havat mond a rádió. Kávészás után újra ágyban, kettőkor pirítok két szelet kenyeret, kínosan nyelem. A bolgár csergével betakarózva is borzongok. Ez nyilván az időfronttól van. Ha nagyot lélegzek, csaknem szétreped a mellkasom. Ennek okát nem tudom. – Gondolkodtam a kisfilm szövegén. Nem sokra mentem. Nincs erőm. M. ajándékot vett B-nak, 25 éves lesz a fiúnk holnap. Aludtam 7-ig, borzongva. M. süttött krumplit, végre étvággal ettem. Jó kedvemben B-nak meséltem. M. átadta neki az ajándékokat, ő szépen megköszönte. B. is hányt reggel, gondoltam, beteg lesz, de csak gyomrát rontotta el a múlt este franciasalátával – nem is ment munkába, azaz hamar megjött. Lázam 37,9, ilyen magas még nem volt. Nem tudom mit jelent. Azt-e, hogy a szervezet összeszedte magát és...? Bár így volna. Rádió: egy Király nevű ember memoranduma Csauhoz. Cs. ma nagy beszédet mondott a nacionalizmus ellen. Sok-sok díszdoktori címet kapott 60. sz.napján. Szamosközy Istvánt olvasom. Éjfél.

január 25. szerda

Átok ez a betegség, az ágyban is másképpen fekszem – elfekszem a hajamat, hajam töve is fáj. Mégis, ahogy kisütött a nap, megnőtt a bizalmam, kedvem. Munkakedv. Elő Herbert veresével, *Fortinbras gyászéneke* – fordítani kezdtem. Jó vers, azért hagytam utoljára a másikkal: *A prokonzul visszatérése*. Délután 2 órára befejeztem. Étvágyam igen javult, jót aludtam, utána angolszalonnát is süttöttem. De estefelé fázni kezdtem. Fél 7-kor lázmérés: 38,4 – ez több mint a tegnapi. Lesújtó. Azonban: majd csak megbirkózik a betegséggel. Mellemnek teljes szélessége fáj, de a lélegzés már nem oly nehéz. Híreket hallgattam, többféle adóállomást, még a „soroksárit” is. Ezt Juhásztól hallottam először. Nem tudom, mi van szegénnyel. Ma sok telefon. Béres is hívott, jelezte, hozott gyógyszert, majd Öcsi átveszi. Ő siet haza. Küldjük oda Levente diagnózisait. M. rossz kedvű, csak ne kapná meg a betegséget. Akkor mi lesz velünk? B. dolgozik a lemeztasakon. Sok levél érkezett. B. Jenő is hozta verseit, nem lépett be, mivel beteg vagyok. Süítő könyvét, a Lacikásat olvastam este. Sok narancsot ettem. Lábam fájnak az állástól. Éjfél.

január 26. csütörtök

Álmomban láttam: apám javítja a vetőgépet. Ez a gép kerekeivel belerohadt a földbe. A romlott fát vésegette róla. Én csak nézegettem. Ő: eltelt ez a nap is, nem segítettél

semmit. – Majd egy kétágú zöld fát emelt be középre. – Azt is álmodtam, hogy a mozgólépcső kiszabadult velem a tájra. – Kávészás közben megjön a posta. Romána 9 Herbert-verset küld, prózaversek. Takarítás, B. szobájában kezdem a fordítást. Határidőnaplóhoz hasonló, szép fekete kötésű könyvét megemelem, kinyílik ott, ahol egy fehér oldalra írva van: Hogyan lehet asszonyt hozni Romániából? – M-nak megmondom. Kiderül: ezt már ő is olvasta. Nehéz nap. Milyen részeim fájnak? Hajam, szemem, fogam, nyakam, hónalj, mellkasom, ágyékom, általában bőröm, s néha egy-egy lélegzetelállító villám bennem. Fél 7-kor 37,8 a lázam. M-nak 37,4-re lerázom. Fázom. 10 órára végzek a 9 verssel. Aztán: *A proconsul visszatérése*. Félig megcsinálom. Éjfélkor ágy.

január 27. péntek

Belenézek a Kritikába, barátunk Ady-beszédét átfutom. Petőfi nem alkuszik, Ady nem alkuszik, J. F. nem alkuszik. Ez a logikája. Adyt félre magyarázzák álnok királyfiak, papírkoronás, nádas buzogányos (királylányok?). Nem vesszük az inget magunkra. Egy csodálatos tehetség romlása. Ilyen még nem volt költészetünkben. Nem tehattunk érte, érdekében semmit. – Tegnap délután jött értem I. Jenő taxival, nézzük meg az öreg Szervátiusz Jókai-szobrát. A betegség nem engedett. – 11-kor délelőtt, kávézaskor egy Kati nevű leány Nagyszalontáról verseskönyveket hozott. Ebédig befejeztem az utolsó Herbert-verset. Aludtam 6-ig. Most lázmérő a hónom alatt, úgy írok, közben szól a rádió. Egész múlt éjjel izzadtam, ettől sokat javultam. Étvágyam igen közepes. Láz: 37,3 (M-nak 37). Szőcs Géza verseit olvasom, igen tehetséges. Zelknek javasoltam a Deltában olvasott cikket, csonttritkulásra új gyógyszert emleget. Z. gyorsan beszél, állandó a fájdalma, 47 verssort írt az elmúlt évben. Vajda Lajos rossz cipőjéről s bableves-evéséről akar írni.

január 28. szombat

Hát ma mi történt? Talán meggyógyultam. Eddig volt reményem a gyógyulás. S most? De ne kísértsem az Istent, a sorsot. Egész nap (kivétel 2 óra alvás) ültem, ülőkém fáj már. Olvastam P.G. verseit az És-ben, Eörsi bölcselmi tréfáját. Úgy látszik én fából vagyok. Ocsmányszürke felhők a Duna fölött mászkáltak el. Sirályok a vízen. Galambok a háztetőn, ezek már nemcsak csókolóztak, is. Szilágyi mámat kerestem, nem vették föl a telefont. Szerettem volna megmondani, hogy 10 napig fuldokoltam, azért a késői hívás. Este is kísérleteztem – talán elutazott? Az Új Tükör is egészen rossz lap már. Csak „Árpád sírja?” című írás ingerelt a címével. Kár volt elolvasni. Sütő könyvét olvastam jólesően. Hajmosás, fürdés. Lemossuk a gyalázatot – mondta M. A betegségre gondolt. B. a lakását rajzolta mérnökien. Mondtam: ez teljesen fölösleges, csináld a hanglemeztasakokat. Mogorva, mint a szikla. S. fölhívott: beteg, az írását az Új Írásnak elküldte, ma sincs válasz. Én nem hiszem, hogy F. közölje. Öcsi is beteg, örült a versnek (*Hószakadás a szívre*). Van még egy közöletlen versem, aztán, úgy látszik semmi. Máris írnom kellene. Anyámra sokszor gondoltam ma, egy láda narancsot kéne küldeni, vérnarancsot, de az sava nyú. Könyvet az ágyba. Éjfél.